

BİZE SORUYORLAR

Regaip gecesine özel bir namaz var mı?

Hayır, yılın diğer gecelerinde olmayıp sadece Regaip olarak bilinen geceye özel namaz, zikir vs. gibi herhangi bir ibadet yoktur! Bir şeyin ibadet olarak yapılabilmesi için hakkında ya bir ayet ya da Resulullah'tan nakledilmiş sahih bir uygulama, tavsiye veya onaylama bulunması şarttır. Oysa üç ayların ilki olarak kabul edilen Recep ayının ilk Cuma gecesi kılınması gerektiği söylenen "Regaip namazı" ve bu aya özel diğer gecelerde kılınması gerektiği söylenen namazlarla ilgili hadisler, uydurma hadislerdendir. İbn Kayyim el-Cevziyye (ö. 751/1350)'nin ifadeleri ile *"Bunların hepsi yalandır ve Allah resulüne yapılmış birer iftiradır!"*¹

Acılûnî (ö. 1162/1749) de halk arasında hadis diye bilinen rivayetleri topladığı meşhur eseri Keşfu'l-Hafâ'da konuyla ilgili olarak: *"Bu hadislerin Kûtu'l-Kulûb, İhyâu Ulûmiddîn, Tefsîr-i Sa'lebî gibi (tasavvuf ağırlıklı) kitaplarda yer almasına aldandırılmasın."* demiş² ve şöyle devam etmiştir:

*"Her ne kadar İhyâu Ulûmiddîn, Kûtu'l-Kulûb adlı kitapların yazarları (yani İmam Gazali ve Ebû Tâlib el-Mekkî) bu hadisleri zikretmiş olsalar da bu konuda ne sünnet ne de hadis imamlarının yanında herhangi bir (sahih hadis) bulunmaktadır. Çünkü sünnet (onların demesiyle değil) ancak ve ancak Hz. Peygamber'in sözü, fiili ve takirî (yapılan bir şeyi uygun bulması) ile sabit olur!"*³

Halk arasında meşhur olan Regaip namazıyla ilgili rivayetin ilk kez Ali b. Abdullah b. Cehdam (ö. 414/1023) isimli Mekkeli bir sûfî tarafından ortaya çıkarıldığı belirtilmiştir.⁴

Kaynaklarda Regaip gecesine ilgili özel ibadet ve kutlamaların ise hicrî 4. yüzyılda (miladi 10. yy) ortaya çıktığına ve bu gecenin "kandil" olarak hicrî 448 (m. 1056)

yılında Kudüs'te, 480 (m. 1087) yılında da Bağdat'ta kutlanmaya başladığına dikkat çekilmektedir.⁵

Hz. Peygamber'in her ay tuttuğu ve tutulmasını tavsiye ettiği Pazartesi ve Perşembe oruçları ile her ayın 13, 14 ve 15. günleri tutulan oruçlara Recep ayında devam edilebilir. Bunlarda bir sakınca olmaz; aksine sevabı da vardır. Fakat burada özellikle vurgulanmak istenen husus, diğer aylarda olmayıp da sadece bu aya, Recep ayına, özel namaz, oruç, zikir vs. gibi herhangi bir ibadet bulunmadığıdır.

Ölüm meleği Azrail mi?

Kur'ân-ı Kerim'de ve hadislerde Azrail ismine rastlanmaz. Bu kelimenin muhtemelen İbrânice asıllı olup (Yahudi din bilginlerine ait eserlerde ondan fazla ölüm meleği adı zikredilirken bunlardan bir tanesi de Azrael'dir) önceleri Yahudi iken daha sonra Müslüman olan Ka'b el-Ahbâr ve Vehb b. Münebbih gibi şahısların etkisiyle İslamî eserlere geçtiği düşünülmektedir.⁶

Kur'ân-ı Kerim'de canları almakla görevli olan melekten "melekü'l-mevt" yani "ölüm meleği" şeklinde bahsedilmekte ve ölüm meleğinin bir tane olmadığı anlaşılmaktadır. İlgili ayetler mealen şöyledir:

De ki: "Size vekil kılınan ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz." (Secde, 32/11)

O, kulları üzerinde tam hâkimdir. Size korumalar gönderir. Sizden birinin ölüm zamanı gelince de elçilerimiz bir yanıla düşmeden onu vefat ettirirler. (En'âm, 6/61)

Konuyla ilgili hadislerde de aynen ayetlerde olduğu gibi "melekü'l-mevt/ölüm meleği" tabiri geçmekte, Azrail ismine yer verilmemektedir.⁷

Bu ayet ve hadislerden her insanın canını almakla görevlendirilen ayrı bir ölüm meleği olduğu ve dolayısıyla yaygın geleneksel bilgilerin aksine, yalnızca bir tane değil; birden fazla ölüm meleği bulunduğu anlaşılmaktadır.

Kunut dualarını bilmeyenler vitir namazında ne okumalıdır?

İmam Mâlik'in şöyle dediği nakledilir:

*"Kunutta okunması gereken sabit/belirli bir dua bulunmaktadır. Bir kimsenin farz namazlarda (dahi) oturarak, ayakta veya secdede hem dünyevî hem uhrevî her türlü ihtiyacını istemesinde bir sakınca yoktur."*⁸

Kunut duaları ayet değildir. Bu duaları bilmeyenler Kur'ân'dan, dua mahiyetindeki ayetleri okuyabilecekleri gibi istedikleri şekilde ve anadillerinde dua edebilirler. Sürekli aynı duaları tekrar etmektense farklı şekillerde dualar etmek daha iyidir.

KUNUT DUALARI:

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغِيثُكَ وَنَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنُتَوِّبُ إِلَيْكَ، وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَ لَا نَكْفُرُكَ، وَ نَخْلَعُ وَ نَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

OKUNUŞU: "Allâhümme innâ nesteînuke ve nestağfiruke ve nesteħdîk. Ve nu'minu bike ve netûbu ileyk. Ve netevvekkelu aleyk. Ve nusnî aleyke'l-hayra küllehü neş-küruke ve lâ nekfuruk. Ve nahleu ve netrukü men yefcûruk."

ANLAMI: "Allahım! Biz senden yardım dileriz, günahlarımızı örtmeni isteriz, bizi yoluna kabul etmeni umarız. Sana inanır, sana yönelir ve seni kendimize vekil ederiz. Yaptığın bütün hayırları yâd eder, sana teşekkür ederiz. Nankör olmayız. Sana karşı günah işleyenle ilişkimizi keser, onu terk ederiz."⁹

اللَّهُمَّ إِنَّكَ نَغْبِذُ وَ لَكَ نُصَلِّي وَ نَسْجُدُ، وَ إِلَيْكَ نَسْعَى وَ نَخْفِذُ، نَرْجُو وَرَحْمَتَكَ وَ نَحْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحَقٌ

OKUNUŞU: "Allâhümme iyyâke na'budu ve leke nusallî ve nescûd. Ve ileyke nes'â ve nahfid. Nercû rahmeteke ve nahşâ azâbek. İnne azâbeke bi'l-küffâri mülhık."

ANLAMI: "Allahım, yalnız sana kul olur, senin için namaz kılar, secde ederiz. Sana yönelir, emrine derhal uyar."

rız. Rahmetini umar, azabından da korkarız. Çünkü senin azabın kâfirlerin peşini bırakmaz."

Bu duaların yerine Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem öğrettiği şu duanın da okunması tavsiye edilir:

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ وَ قِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ وَإِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ تَبَارَكْتَ رَبُّنَا وَتَعَالَيْتَ

OKUNUŞU: "Allâhümme'hdinî fîmen hedeyt. Ve âfinî fîmen âfeyt. Ve tevellenî fîmen tevelleyt. Ve bârik lî fîmâ a'dayt. Ve qinî şerra mâ qadayt. Fe inneke taqdî ve lâ yuqdâ aleyk. Ve innehû lâ yezillu men vâleyt. Tebârakte rabbenâ ve teâleyt."

ANLAMI: "Ey Allahım! Hidayet verdiğin kimseler içerisinde bana da hidayet ver. Afiyet verdiğin kimseler içerisinde bana da afiyet ver. Sevdüğün kimseler içerisinde beni de sev. Bana verdiğin şeylerde bereket ver. Takdir ettiklerinin şerrinden beni koru. Senin velisi olduğun kimse alçalmaz. Sen kutlu ve yücesin ey Rabbimiz."¹⁰

Bunları ezberleyemeyenler "Rabbenâ âtina fî'd-dünyâ haseneten ve fî'l-âhireti haseneten ve qinâ azâbe'n-nâr" (Bakara, 2/201) duasını okuyabilirler. Anlamı: "Rabbimiz! Bize bu dünyada güzellik ver, Ahirette de güzellik ver. Bizi o ateşin azabından koru!"

Bunu da bilmeyenlerin üç defa; "Allâhümmağfirî (Allah'ım beni bağışla)" veya üç defa; "Ya Rabbî (Ey Rabbim)" demeleri câizdir.

Notlar

1. İbn Kayyim el-Cevziyye, el-Menârü'l-Munif fî's-Sahîhi ve'd-Daif, Tahk: Abdulfettâh Ebû Gudde, Mektebetü'l-Matbûâtî'l-İslâmiyye, Halep, 1970, s: 95.
2. İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ ve Müzîlû'l-İlbâs, 3. Baskı, Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 1998, c: 2, s: 410.
3. Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, c: 2, s: 417.
4. İsmail b. Ömer İbn Kesir, el-Bidâye ve'n-Nihâye, Beyrut, trs., c. 12, s. 16; Hamdi Tekeli, "Regâip Gecesi", Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), İstanbul, 2007, c: 34, s: 535.
5. Tekeli, "Regâip Gecesi", DİA, c: 34, s: 535.
6. Bkz: Ahmet Sâim Kılavuz, "Azrâil", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c: 4, s: 350-351.
7. Bkz: Buhari, Cenâiz, 69, Enbiyâ, 31; Müslim, Fezâil, 157, 158; Tirmizî, Tefsir, 7; İbn Mâce, Cihâd, 10.
8. Mâlik b. Enes, el-Müdevvenetü'l-Kübrâ, Dâr Sâdır, c: 1, s: 102.
9. Hanefî ve Mâlikîler, Hz. Ömer'den nakledildiği bildirilen bu duaların kunutta okunmasını tavsiye ederler. Bkz: Ebû Cafer et-Tahâvî, Şerhu Meânî'l-Âsâr, Tahkik: Muhammed Zühri en-Neccâr, 2. Bs., Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 1978, c: 1, s: 249; Mâlik b. Enes, el-Müdevvene, c: 1, s: 103.
10. Ebû Dâvûd, Vitir, 5; Tirmizî, Vitir, 10; İbn Mâce, İkâmet, 117; Dârimî, Salât, 214; Ahmed b. Hanbel, 1/199, 200. Şâfiî ve Hanbelîler kunutta Resûlullâh'ın torunu Hasan b. Ali radiyallâhu anh'tan nakledilen bu duaların okunacağı görüşündedirler.